

FRÅGESPALT

Varför ska man studera religionsvetenskap?

Det finns ett tråkigt svar på den frågan. Studier i religionsvetenskap behövs för att man ska få vissa jobb. Vill du bli lärare i religionskunskap på grundskola eller gymnasium, eller forskare och lärare på högskola eller universitet, måste du förstås ha läst ämnet. Av tradition läser också blivande präster i Svenska kyrkan, liksom personer som vill bli officianter inom andra trossamfund, religionsvetenskap. Kunskaper om religion är också omistliga för andra yrkeskåror såsom journalister, diplomater, kulturarbetare och integrations-tjänstemän.

”Bildad” är inte precis ett modeord nuförtiden, men likafullt är viljan att

bli bildad annars något som ofta driver de som pluggar religionsvetenskap. Man vill veta hur grekerna dyrkade Dionysos, hur man firar kristen jul i Indien, hur Konfucius idéer har påverkat dagens kommunist-Kina eller hur mormonerna lyckats bli så framgångsrika. Möter man en jude är det kul att veta en del om kosher, och i Bangkok kan man imponera på sina vänner genom att förklara tanken bakom den buddhistiska tempelarkitekturen. Det handlar alltså om kunskaper som inte direkt ger någon kapitalavkastning, men som ger en annan slags tillfredsställelse.

Med bildning kommer ofta, sägs det i alla fall, en mer tolerant hållning gentemot det som man uppfattar som främmande. Med insikter i andra folks traditioner och tankesätt är man mindre snabb att döma. Och vill man lika fullt döma – och vem vill inte det ibland! – vet man i alla fall vad man fördömer och vilka påståenden som är värda att diskutera och vad som bara är okunnigt skitsnack.

I vilket fall som helst anger ofta studenter att de intresserar sig för religion för att bli mer vidsynta. Andra, å sin sida, vill lära känna sin egen tradition bättre. Studenter med bakgrund i till exempel Latinamerika eller Mellanöstern känner ibland att de vill fördjupa sin kunskap om den tradition de själva, eller i alla fall deras far- och morföräldrar, är en del av.

Det som gör religionsvetenskap angeläget är också att den tillsammans med alla andra humanistiska ämnen ingår i ett anrikt projekt – nämligen att bistå folk när de gör världen till sitt hem. Det är inte alltid så lätt att vara människa. Andra gånger är det tvärtom så lätt att man bara vill dansa och sjunga. Således har människan kompletterat naturen med det vi kallar kultur, och det är humanioras uppgift att sprida kunskap om världshistoriens kulturer och religioner så att vi alla kan dra nytta av dem och bygga vidare på delar av dem. Detta är humanioras, däribland religionsvetenskapens, konstruktiva uppgift.

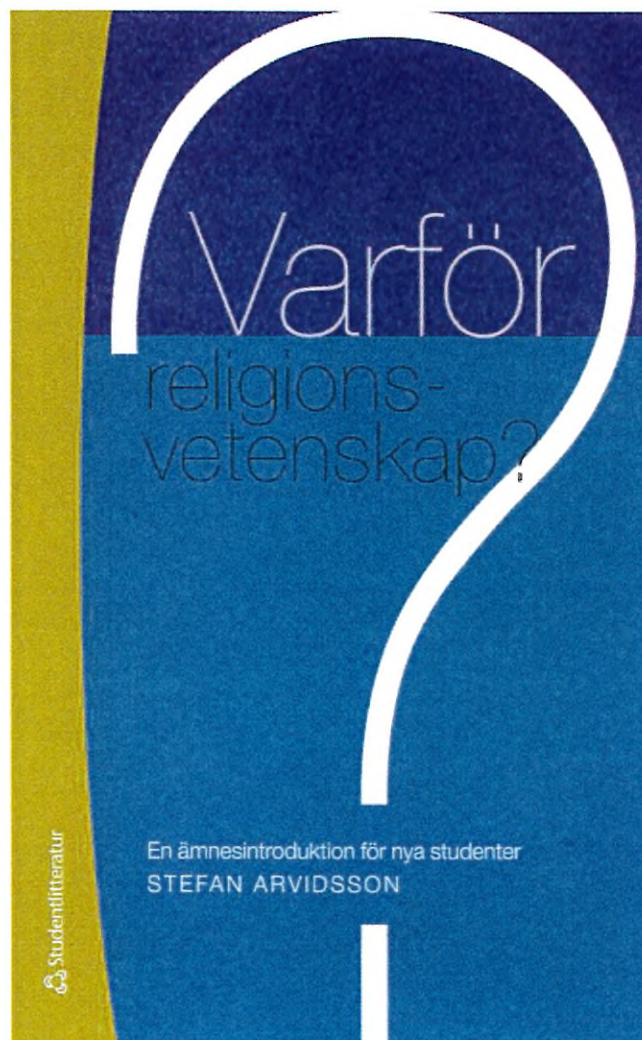

Foto: Andreas Johansson

Det finns också en kritisk dimension av projektet. Visst åsamkas mycket lidande och oro av att naturen knappast är (enbart) en stor snäll Moder jord. Människans naturliga betingelser – sjukdom, åldrande, död – måste hanteras med arbete, teknik och medicin, men också med konst och kultur. Tyvärr har också mänskligheten en fruktansvärd förmåga att självt alstra lidande. Det ingår i humanioras uppdrag att avslöja hur det går till: hur uppkommer och vidmakthålls alla märkliga slavförhållanden, dolda maktstrukturer, sadistiska övergrepp och raffinerade rättfärdigande av orättvisor?

Och när jag nu ändå har blivit lite högrävande – varför väja? Kanske är det ytterst för att människans plats i världen är gåtfull och ambivalent som man ska studera religion. I religionens värld samspelar människans existentiella och hälsoorienterande intressen med de sociala och politiska. Hennes drömmar om själsligt och kroppsligt välmående tvinns samman med strävan efter makt och dominans. Människan som djur, med behov och begär, legeras med människan som skapare av sin egen historia och som herre över sitt eget öde. Ingenstans blir dessa sammantvinnningar och legeringar lika påtagliga och brännande som i religionens värld.

VILJAN ATT BLI BILDAD ÄR NÅGOT SOM OFTA DRIVER DE SOM PLUGGAR RELIGIONSVETENSKAP

OM SKRIBENTEN

Stefan Arvidsson är professor i Religionsvetenskap vid Linnéuniversitet och har tidigare forskat om fornnordisk religion, nyandlighet, moderna religiösa strategier och ämneshistoria. 2011 utkom han med en introduktionsbok benämnd *Varför religionsvetenskap? En ämnesintroduktion för nya studenter*. Arvidsson har också skrivit en del av mer vetenskapsteoretiskt intresse, framförallt influerat av marxistisk kulturteori.

